



۲۰۲۱/۱۱/۱۰

محمد انور آخر

په ویتنام او افغانستان کې د امریکایانو جگړې (پرتلنه) څوارلسمه برخه

افغانستان:

طالبان د کابل په دروازو کې، د ولسمشر غني ټینګ دریځ:

کله چې طالبان د کابل شاوخوا ته ورسیدل، ویې ویل چې موږ د واک تر سپارلو کابل ښار ته نه داخلېږو، طالبانو نه غوښتل کابل ښار ته دننه شي ځکه چې دوی د حکومتي ادارو مدیریت ته نه وو چمتو، داسې اټکل کېده چې د ولسمشر غني د واک تر تسلیمولو پورې به د کابل ښار امنیت د امنیتي ځواکونو په غاړه وي او هم به تر ټاکلي نېټې (د اګست تر ۱۳مې) پورې امریکا متحده ایالاتو پوځیان او افغان پلویان له کابل په ډامنه توګه وایستل شي چې په پای کې به د کابل امنیت طالبانو ته وسپارل شي او هر څه به په آرامۍ سره پرته له کوم ځنډ او ځنډ ترسره شي، طالبان د واک تر لېږدولو پورې د کابل ښار په دروازو کې منتظر وو، نه یې غوښتل ښار ته په زور ننوځي.

دا مهال (د اګست په ۱۴-۱۵) په کابل کې داسې حالت روان ؤ چې هر څه د طالبانو په ګټه څرخیدل، خلکو د طالبانو په پلوی تبلیغات کول چې ګواکې طالبان د ننه په ښار کې فلاني ځای ته رسیدلي دي، هغه ځای یې نیولی او دغه ځای یې نیولی دی... زموږ د مالوماتو له مخې طالبانو خپل کسان ښار ته له ننوتلو منع کول خو د زمري په څلورويشتم سهار د طالبانو ځینې وسله وال او بی وسلې کسان د کابل ښار ته د ننوتلو په حال کې وو، وسله وال طالبان د کابل ښار غرب کمپنۍ سیمې ته راغلل او نور وسله وال او بی وسلې طالبان د چهار اسباب له لارې کابل ښار ته ننوتل، وسله وال طالبان بالاحصار ته وختل او هلته ځای پر ځای شول او نور بی وسلې کسان په ښار کې لیدل شوي وو او په ښار کې ډزې هم اوریدل شوي وې.

د ولسمشرۍ ماڼۍ د عامه او ستراتیژیکو اړیکو پخوانی رییس، ښاغلی وحید عمر چې هغه مهال په ارګ کې ؤ د ولسمشر غني له تېښتې وړاندې د درو ورځو (۷۲) ساعتونو د سترګو لیدلي پېښې د ښار د حالت په اړه وايي: «د اګست ۵مه، ... یو وایي چې په دشت برچي کې د طالبانو بیرغ پورته شوی، بل وایي چې د کارته نو حوزه طالبانو نیولې ده، بل وایي پولیس یې لیدلي چې ملګري جامې یې اغوستي، وسلې یې ایشي او حوزې یې تخلیه کړي، زه له خپلو څو ملګرو سره په اړیکه کې يم، ټول اندېښمن دي... وروسته بیا متین بیک [د ولسمشر د دفتر رئیس] او سلام رحيمي [د چارو ادارې رئیس] د ټیلیفون له لارې په قطر کې د طالبانو له رهبرۍ سره اړیکه نیسي. طالبان وایي چې دوی کابل ته نه دي ننوتلي او څوک چې ډزې کوي د طالبانو غري نه دي، رحيمي ترې غواړي چې د ډاډ لپاره اعلامیه صادره کړي، څو شېبې وروسته د قطر طالبان اعلامیه ورکوي، طالبان په خپله اعلامیه کې وایي چې کابل ته د ننوتلو نیت نه لري.» (د جمهوریت ۷۲ وروستي ساعتونه؛ ارګ کې د درېیو وروستیو ورځو پېښو روایت)

په کابل ښار کې د جگړې نه کولو په اړه د اسلامي امارت اعلامیه

دا چې د الله تعالی جل جلاله په نصرت او زموږ د ولس په پراخ ملاتړ الحمد لله د هېواد ټولې برخې د اسلامي امارت تر کنټرول لاندې راغلي، زموږ د ولس لپاره خورا ستره بریا ده چې ټولو ته یې مبارکي وایو.

خو د هېواد پلازمیه کابل چون خورا ستر او ګڼ مېشتی ښار دی، د اسلامي امارت مجاهدین اراده نه لري چې دې ښار ته په زور او جگړې سره داخل شي، بلکې کابل ښار ته په مسالمت آمېزه توګه د داخلېدو په سر له مقابل جهت سره خبرې اترې روانې دي، تر څو د انتقال پروسه په با امنه او اطمیناني توګه تکمیل شي، [تر څو] د هېچا سر، مال او عزت ته په کې زیان ونه رسېږي او د کابل ښاریانو ژوند هم له کومې ستونزې او خطر سره مخ نه شي.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته راټولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خبر و لولئ

اسلامي امارت خپلو ټولو ځواکونو ته هدايت کوي چې د کابل په دروازو کې ودريري، بنار ته د ننوتو هڅه ونه کړي.

همدا ډول د انتقال د پروسې تر بشپړيدو پورې د کابل بنار امنيت مقابل لوري ته راجع دی چې بايد ويې ساتي. ورسره يو ځل بيا تکراروو چې اسلامي امارت له هېچا څخه د انتقام اخيستلو په فکر کې نه دی، هغه کسانو چې د کابل په اداره کې په نظامي او ملکي برخو کې دندې درلودې ټولو ته عفو او امن دی، له هېچا سره هم انتقامي برخورد نه کيږي، ټول دي پخپل هېواد کې پرخپل ځای او کور کې پاتې شي او له هېواد څخه د وتلو هڅه دي ونه کړي.

مور غواړو چې په راتلونکي اسلامي نظام کې ټول افغانان، بېلابېل جھتونه او قشرونه ځان وگوري يو داسې با مسؤوليته حکومت ولرو چې د ټولو لپاره خدمتگار او د منلو وړ وي. انشاءالله
دا افغانستان اسلامي امارت
۵/۲۴/۱۴۰۰ ش

په دې اړه پخواني ولسمشر حامد کرزي په دوحه کې له ملا ضعيف او بيا ملا برادر سره خبرې وکړې ويلي: «تر هغې چې يوې هوکړې ته ونه رسېږئ تاسو حق نه لرئ کابل ته ننوځئ.» ملا برادر حامد کرزي ته ويلي وو چې مور سياسي پرېکړې ته منتظر يو، تر څو چې تفاهم نه وي شوی هېڅ طالب حق نه لري کابل بنار ته داخل شي، هغه کسان چې د طالبانو په نوم بنار ته داخل شوي دي بنيابي غله وي، تاسو مو خپلې [امنيتي] حوزې ټينگې کړئ تر څو خلک زيانمن نه شي. وروسته له دې حامد کرزي له [امنيت شورا سلاکار] حمدالله محب او دفاع وزير بسم الله خان سره اړيکې ټينگې کړې دادې وکړ چې طالبانو وييل هغه کسان چې بنار ته داخل شوي دي طالبان نه دي ...

(<https://www.youtube.com/watch?v=cm3yEeNONWg>)

د اگست په ۱۴مه، ماسپينين پرېکړه وشوه چې حامد کرزي او ورسره کسان دوحې ته ولاړ شي او د واک د سپارلو په هکله د طالبانو له مشرانو سره خبرې وکړي، د حکومت د امنيت شورا مرستيال سرور احمدزی وايي، له بده مرغه چې طالبان د يکشنبې په سهار [د زمري په ۲۴مه نېټه] کابل بنار ته ننوتل، دا ويل شوي وو چې طالبان به د کابل بنار ته نه راننځي له بده مرغه دوی په خپلو ژمنو باندې ونه دريدل د شنبې په ورځ د اگست په ۱۴ نېټه د کابل بنارونو [بنارگوټو] ته ننوتل، په بُت خاک او ارزان قيمت [احمد شاه بابا مېنه] کې دوی موجود وو په هغه ماښام يې په کابل کې جگړه شروع کړه.

(<https://www.youtube.com/watch?v=cm3yEeNONWg>)

له بده مرغه دا هر څه هغه مهال په بل مخ واوښتل چې د طالبانو ځيني کسان په خپل سر کابل بنار ته ننوتل او لا بده خو دا چې ولسمشر اشرف غني (د نړۍ مفکر؟!) خپله مفکوره په سرچپه توگه وکاروله، داسې چې ده ته خپلو امنيتي کسانو له وېرې ډک خبرونه ورسول چې گواکې د طالبانو او ورسره بهرني ځواکونه چې څوک يې په ژبه هم نه پوهيږي ارگ ته نږدې رسيدلي دي. بناغلی غني بې له دې چې له خپل تفکر څخه کار واخلي، راپورونه وڅيړي او وروسته په ساره او آرم فکر تصميم ونيسي او خپلې تېرې لارې او غورې په نظر کې ولري چې د افغان ولس او نړيوالو پر وړاندې يې د ټيښتي نه کولو، ټينگ هوډ او دريځ په اړه کړي وي، يو ناڅاپه يې په ليوڼۍ ټيښته پيل وکړ، (د گسټ ۲۰۲۱/۱۵ ز؛ د زمري ۲۴/۱۴۰۰ ل. ل؛ د ماسپينين ۲۰۳۰ بجي)

بناغلی مفکر دې ته هم فکر ونه کړ چې څه موده وړاندې يې له هېواده د غازي امان الله خان د وتلو په هکله ويلي وو: «امان الله خان په ما باندې گران ده تاسو ته مالومه ده، اما ټيښته يې وکړه او مورې يې يوازې پرېښودو، [د خبرو په دې وخت کې ولسمشر د عادت له مخه سره ټينگ او په ملا کې کړوپ په زور سره يې وويل: «زه د ټيښتي نه يم، که پخوا مو فکر کاوه چې مور د ټيښتي خلک يو، يو ځل بيا فکر وکړئ، ټيښته به تاسو کوئ.»

ولسمشر غني د جرمني له شپيگل مجلې سره په يوه مرکه کې چې د مې په ۱۵مه نېټه خپره شوي ده، څو ځله ټينگار کوي چې د طالبانو پر وړاندې به دفاع او مقاومت کوي او د نړۍ هېڅ ځواک به دې ټيښتي ته اړ نه کړای شي، هر څه چې پيښيږي زه به ټيښته ونه کړم، جالبه خو لا دا چې بناغلی مفکر د يوې پوښتنې په ځواب کې وايي: (افغانستان جنوبي ويتنام نه دی) شپيگل له ولسمشر غني لاندې پوښتنې کوي او هغه ځواب ورکوي: شپيگل: د امريکا له ملاتړ پرته، ستاسو حکومت د طالبانو پر وړاندې تر څه وخته مقاومت کولای شي؟

ولسمشر: **د تل لپاره! ما يو کار وکړ هغه دا و چې خپل ځواکونه مو له داسې حالت سره د مبارزې لپاره چمتو کړل.** مور اوس هم د مې په مياشت کې د بريدونو له لومړۍ څپې سره په اغېزناک ډول مقاومت کړی خو آیا تاسو به د هغه په اړه هم په خپله مجله کې ليکل وکړئ؟ **مور دفاع کولای شو...**

شپيگل: شخصاً ته د خپل هېواد پر راتلونکي څومره ډاډه يې؟ آیا دا وېره درسره شته چې که څه وضعيت خراب شي، ته به هم په وروستۍ الوتکه کې کابل پرېږدي، لکه څنگه چې امريکايانو ويتنام پرېښی و؟



ولسمشر: زه له مرگه يوه مرمی لري يم! پر ما ډېر بریدونه شوي، خو افغانستان جنوبي ویتنام نه دی او نه ما واک په کودتاه ترلاسه کړی. زه ولس ټاکلی يم. هېڅکله می امریکایي ساتونکي نه دي لرلي او نه امریکایي ټانک ساتلی يم ... د نړۍ هېڅ ځواک می دی ته نه شي اړ کولای چې الوتکې ته پورته شم او دا هېواد پرېږدم. زه له دی هېواد سره مینه لرم او په دفاع به یې سر ورکوم.

شپيگل: ته به همدلته یې؟

ولسمشر غني: هر څه چې کيږي! (۸ صبح مجله)

بناغلي ډاکټر غني یوې غونډې ته د وینا په بهیر کې، د خپلو غورو په لړ کې، د تل په څېر سره ټینګ شو، حتا دا چې د غږ حنجره یې هم بدله شوه داسې وویل: «زه د بډې ورځې ولسمشر يم او ورباندې وپارم.» ناستو کسانو د ده غورو ته چکچکې وکړې ورپسې ولسمشر غني خپلو لاپو ته دوام ورکړ وې ویل: «بعضی مردم پرسان میکنند، مثل اشپيگل واری، آه خواهد برآمدی، خواهد رفتی، ایلا خواهد دادی. هر څوک به ځي زه د تللو نفر نه يم، دا می کور ده، دا می گور ده.»

ولسمشر غني د روان کال د زمري په ۱۷مه نېټه د ملي شورا دواړو جرګو یوې ځانګړې غونډې ته وینا کوله، ده د خپلو خبرو په پای کې بیا ځلي غوري وکړې وې ویل: «تعهد من به شما و ملت افغانستان این است که در مقابل هیچ نیروی ویرانگر زانو نه میزنم، یا در میز واقعی مذاکره زانو به زانو میشینیم، یا در میدان جنگ زانوهای شان را می شکنیم، ما انتخاب خود را کردیم، طالب و حامیان شان انتخاب خود را کنند.» (۱۷/۵/۱۴۰۰ ل. ل.) بناغلي غني ملي شورا ته دا هم څرګنده کړه: «... ایا در مقابل یک گروه که هیچ تفاوت به خوارج صدر اسلام نه دارد زانو میزنیم؟ نه، نه، نه ... من ثابت و محکم در جایم استاده هستم، من نه آن بید ضعیفم که از هر باد بلرزم.»

ولسمشر غني د راتلونکې بریا په هکله ملي شورا وکیلانو ته خپل جګړه بیز پلان وړاندې کړ وې ویل: «زموره امنیتي پلان واضح دی، نه غواړم دلته پرې مفصل بحث وکړم، یوازې دومره وایم چې ټوله آماده ګي مو نیولې ده چې په راتلونکې شپږو میاشتو کې د فتنې دغه موج دفع کړو او د استقرار حالت ته ورسېږو، په دې کې هم شک نه شته چې د دې پلان مهم عنصر زمور د امنیتي او دفاعي ځواکونو تر څنګ د خلکو ملي بسیج دی.»



ولسمشر خپله وړاندوینه چې ګواکي په راتلونکې شپږو میاشتو کې به هر څه سم شي، شپږ میاشتې څه چې د ده د وینا په اوه مه ورځ هر څه له منځه ولاړل او په خپله هم وتښتید. (د زمري له ۱۷مې تر ۲۴مې نېټې پورې)

د متحده ایالاتو ولسمشر جو بائیډن په یوه وینا کې وویل: «مياشت وړاندې ولسمشر غني امریکا کې ما سره د لیدني پرمهال سوله ییز حل لپاره مشوره په زغرده رد کړه او ټینګار یې وکړ چې افغان پوځ جګړه کوي. تېره میاشت ما د ولسمشر غني سره ولیدل هغه ته ما وویل چې سیاسي مشران یوځای شي، اتحاد وکړئ او د ضرورت په وخت کې خپل منځي جګړې ته تیاری ونیسئ.» جو بائیډن وویل چې غني ډاډ راکړ: موثراً په کلکه جګړه کوو او تیاری لرو خو غني جګړه ونه کړه.

(د جو بائیډن تازه وینا:)

د اګست په ۱۲مه د پنځم په ورځ د ولسمشر وینا چې د ماسپینین په ۳:۳۰ بجو یې د ځوانانو د ورځې د لمانځني په موخه یې په ارګ کې ځوانانو ته کوله، په خپلو ژمنو بیا ټینګار وکړ چې تر مرګه به جګړې یې په دې هکله بناغلي وحید عمر لیکي: «په دغو مراسمو کې ولسمشر د روان وضعیت په اړه خبرې وکړې او له طالبانو سره یې د وینې تر وروستې ځانګړې پورې د مقاومت ډاډ ورکړ. د یووالي پر اړتیا ټینګار کوي، هڅه کوي چې د نظام د احتمالي سقوط په اړه آوازي رد کړي. وینا تر ډېره عاطفي او احساساتي ده او د داسې یوه رهبر په بڼه غږېږي چې پوهېږي د خپل نیمګړي فصل وروستی ورځې یې را نږدې دي.»

بناغلي عمر زیاتوي: «جمعه د اګست ۱۳مه د ماسپینین دوه نیمې بجې، د سلامخاني مانی په الحاقیه ودانۍ کې ځانګړې امنیتي ناسته داېرېږي... د ناستې فضا سره ده، ولسمشر د ناستې په پیل کې وايي چې دا د پرېکړې شپبه ده، له ټولو ګډونوالو غواړي چې که د درېدو تصمیم نه لري، همدلته اعلان کولای شي، د ناستې ګډون وال په خپلو ځایونو غلي ناست دي، هېڅوک څه نه وايي. ولسمشر خپلو انقلابي خبرو ته دوام ورکوي. د وینې تر وروستې

څاڅکي د درېدو، د مزار او میدان بنار جبهو ته د مرستې رسولو او خلکو د منظمولو په اړه غږېږي. د ولسمشر خبرې تقریباً لس دقیقې دوام کوي او پیغام یې د مقاومت او درېدلو دی.»

د اګست په ۱۳مه د جمعې په ماښام شپږ بجې، ولسمشر غني د کابل د بالاحصار په غره کې یو ویډیويي پیغام ثبتوي، په پیغام کې د کابل ښاریانو ته ډاډ ورکوي چې تر مرګه به د خپل ولس ساتنه کوي، ښاغلی وحید عمر لیکي: «زه د جمهور رئیس پیغام په یوه پاڼه کې چمتو کوم، پیغام لنډ خو قاطع او جنگي دی، ولسمشر په دې پیغام کې قاطع غږېږي او ژمنه کوي چې **تر وروستۍ شېبې به د خپل ولس دفاع کوي.** له خلکو غواړي چې چمتو شي او د کابل دفاع وکړي، د امنیتي ناستې روحیه همداسې وه.»

نوموړی پیغام خپور نه شو، علت یې دا ښودل شوی چې هرات ولایت سقوط کړی او د هرات لوړ پوړي چارواکي د طالبانو په لاس کې دي خو طالبانو ژمنه کړي ده چې هغوی خوشي کړي او کابل ته په الوتکه کې راوړل کېږي، که چېرې طالبان د ولسمشر ثبت شوی جګړه ییز پیغام واورې کیدای شي چارواکي خوشي نه کړي. خو کله چې د هرات نیول شوي چارواکي کابل ته رارسېږي بیا هم د ولسمشر جګړه ییز پیغام نه خپریږي، د نوموړي پیغام د خپریدو وجه ښايي بېګا د شنبې شپې د مزار شریف ناڅاپي سقوط وي او د نظامي چارواکو د ټیټې روحیې او د جګړې نه کولو او د ځینو سیاسي او دولتي چارواکو تېښته وي.

نېټه: ۱۴۰۰/۸/۱۸ ل
نور بیا